

Dosarul nr. 3ra-528/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: Gh. Stratulat)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: N. Simciuc, Iu. Cotruță, I. Țurcan)

DECIZIE

26 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursul depus de către Lidia Parfene,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Lidia Parfene împotriva Consiliului municipal Chișinău și Direcției Generale Economie, Reforme și Relații Patrimoniale a Consiliului municipal Chișinău, intervenient accesoriu Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 07 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Consiliul municipal Chișinău, a fost casată integral hotărârea din 18 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o hotărâre nouă de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La data de 09 martie 2017, Lidia Parfene a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău și Direcției Generale Economie, Reforme și Relații Patrimoniale a Consiliului municipal Chișinău, intervenient accesoriu ÎS „Calea Ferată din Moldova” cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la data de 24 august 1984 a fost angajată la ÎS „Calea Ferată din Moldova” în funcția de contabil, în care a activat până la data de 23 ianuarie 2001, fiind eliberată din serviciu din propria inițiativă. Conform extrasului din tabelul nominal, la data de 07 martie 1989 i-a fost atribuită viza de stabilire a domiciliului pe str. XXXXX.

În baza ordinului de repartitie nr. 381 din 07 iunie 1996, Lidiei Parfene i-a fost repartizată odaia nr. XXXXX, amplasată pe XXXXX, fapt ce rezultă și din tabelul nominal și fișa locuinței.

A susținut că nu deține alte spații locative și nici nu a participat la privatizarea altor locuințe.

Lidia Parfene a menționat că inițial, bunul imobil din XXXXX avea statut de cămin, însă, ulterior a fost schimbat statutul în bloc locativ, fapt confirmat prin extrasul din Registrul bunurilor imobile din 17 octombrie 2016.

Conform Hotărârii Guvernului RM nr. 468 din 26 iunie 2012, ÎS „Calea Ferată din Moldova” deține în folosință și administrare lotul de teren din XXXXX, cu suprafața totală de 0,18 ha, care este înregistrat în Registrul cadastral al deținătorilor de terenuri sub nr. 1703 din 17 decembrie 2012. Pe acest teren este amplasat căminul, în prezent bloc locativ, cu nr. cadastral XXXXX, aflat la balanța și gestiunea Secției de întreținere a Căii Chișinău, filiala ÎS „Calea Ferată din Moldova” în temeiul hotărârii nr. 466 din 15 noiembrie 1956, înregistrat în Registrul bunurilor imobile abia la 06 septembrie 2016.

A afirmat că la data de 27 decembrie 2016 s-a adresat cu cererea prealabilă nr. 10084/6/16 la Direcția Generală Economie, Reforme și Relații Patrimoniale, Direcția privatizării fondului de locuințe a Consiliului municipal Chișinău, prin care a solicitat privatizarea locuinței XXXXX (anterior XXXXX).

La data de 27 ianuarie 2017, prin Hotărârea nr. 478 Comisia municipală de privatizare a fondului locativ a Consiliului municipal Chișinău i-a refuzat în privatizarea locuinței XXXXX, până la pronunțarea unei hotărâri definitive și irevocabile, motivând că pe rolul Judecătoriei Centru mun. Chișinău sunt două cauze civile, ce au ca obiect drepturile asupra odăilor din locuința menționată. Hotărârea nr. 478 din 27 ianuarie 2017 a recepționat-o la data de 08 februarie 2017.

Consideră că, comisia nu a fost în drept să-i respingă cererea cu privire la privatizarea locuinței, or, art. 5 din Legea privatizării fondului de locuințe nr. 1324 din 10 martie 1993 prevede exhaustiv interdicțiile de privatizare, iar imobilul în litigiu nu face parte din categoriile stipulate de lege.

Astfel, conform art. 5 alin. (5) din Legea privatizării fondului de locuințe, prin derogare de la prevederile alineatului (2) referitor la privatizarea căminelor, se admite privatizarea încăperilor de locuit în căminele de tip cameră (cu excepția căminelor pentru studenți și elevi ale instituțiilor de învățământ de stat de toate nivelurile și a căminelor de tip pat-loc și pat-cameră) cu condiția că cel puțin 60 procente din locatarii de răspundere ai încăperilor de locuit la adunarea generală și-au exprimat în scris dorința de a le privatiza. În acest caz persoanele împuternicite de adunare, în termen de o lună după convocarea ei, sunt obligate să prezinte comisiei pentru privatizarea fondului de locuințe documentele necesare asupra tuturor locatarilor de răspundere ai încăperilor de locuit, care și-au exprimat dorința de a le privatiza.

Reclamanta a indicat că la data de 09 octombrie 2016, a fost întocmit procesul-verbal al adunării generale a locatarilor căminului din XXXXX, prin care 70 % din locatarii blocului și-au exprimat în scris dorința de a privatiza încăperile de locuit.

A solicitat anularea Hotărârii nr. 478 din 27 ianuarie 2017 a Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ a Consiliului municipal Chișinău, ca fiind emisă contrar prevederilor legii, cu obligarea Consiliului municipal Chișinău să adopte actul administrativ privind privatizarea locuinței XXXXX, pe numele Lidiei Parfene.

Prin hotărârea din 18 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de către Lidia Parfene a fost admisă și a fost anulată Hotărârea nr. 478 din 27 ianuarie 2017 a Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ a mun. Chișinău, în partea refuzului de privatizare a locuinței XXXXX, mun. Chișinău. A fost obligată Direcția Generală Economie, Reforme și Relații Patrimoniale a Consiliului

municipal Chișinău să emită hotărârea privind privatizarea locuinței XXXXX, pe numele Lidiei Parfene.

Prin decizia din 07 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Consiliul municipal Chișinău și a fost casată hotărârea din 18 aprilie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, fiind emisă o hotărâre nouă prin care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 28 februarie 2019, Lidia Parfene a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 07 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și menținerea hotărârii din 18 aprilie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

În susținerea recursului a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, care a interpretat în mod eronat legea.

A indicat că potrivit certificatului din Registrul bunurilor imobile din 17 octombrie 2016, anexat la cererea de chemare în judecată, construcția din XXXXX, mun. Chișinău are ca mod de folosință - „bloc locativ” și nu „cămin”, precum a constatat instanța de apel, dreptul de proprietate fiind înregistrat după Republica Moldova.

A invocat că, chiar și în situația în care imobilul amplasat în XXXXX ar fi avut modul de folosință „cămin”, în temeiul art. 5 alin. (5) din Legea privatizării fondului de locuințe, la data de 09 octombrie 2016 a fost întocmit procesul-verbal al adunării generale a locatarilor privind privatizarea locuințelor, prin care 70 % din locatarii blocului și-au exprimat dorința de a privatiza încăperile de locuit.

Însă, instanța de apel nu s-a expus în niciun fel în privința procesului-verbal al adunării generale a locatarilor din 09 octombrie 2016, context în care consideră că au interpretate în mod eronat prevederile art. 5 alin. (5) din Legea privatizării fondului de locuințe.

Recurenta a menționat că refuzul Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ este neîntemeiat, or, prin hotărârea din 30 iunie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, definitivă și irevocabilă, a fost obligată ÎS „Calea Ferată din Moldova” de a da acordul la privatizarea odăilor nr. XXXXX din blocul locativ înscris în Registrul bunurilor imobile cu nr. cadastral XXXXX, care se află pe terenul cu nr. cadastral XXXXX. De asemenea, Lidia Parfene a fost restabilită la evidență pe adresa XXXXX.

Astfel, a afirmat că decizia din 07 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău se contrazice cu hotărârea din 30 iunie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Studiind materialele dosarului, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa integral decizia instanței de apel și a restitui cauza instanței de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (3) lit. d) și alin. (5) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces. Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că la data de 24 august 1984, Lidia Parfene a fost angajată la ÎS „Calea Ferată din Moldova” în funcția de contabil, în care a activat până la data de 23 ianuarie 2001, fiind eliberată din serviciu din propria inițiativă (f.d. 16).

Conform extrasului din tabelul nominal, la data de 07 martie 1989 i-a fost atribuită viza de stabilire a domiciliului pe XXXXX (f.d. 14).

Iar, în baza ordinului de repartitie nr. 381 din 07 iunie 1996, Lidiei Parfene i-a fost repartizată odaia nr. XXXXX, amplasată pe XXXXX (f.d. 15), fapt ce rezultă și din extrasul din fișa locuinței nr. 4741 (f.d. 13).

La data de 27 decembrie 2016, Lidia Parfene s-a adresat cu cererea prealabilă nr. 10084/6/16 la Direcția Generală Economie, Reforme și Relații Patrimoniale, Direcția privatizării fondului de locuințe a Consiliului municipal Chișinău, prin care a solicitat privatizarea locuinței XXXXX (f.d. 58).

Prin Hotărârea nr. 478 din 27 ianuarie 2017 a Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ a Consiliului municipal Chișinău, a fost refuzată privatizarea locuinței XXXXX (în unele acte XXXXX), mun. Chișinău, pe numele Lidiei Parfene până la pronunțarea unei hotărâri definitive și irevocabile (f.d. 8), având în vedere că pe rolul Judecătoriei Centru mun. Chișinău se află două cauze civile ce au ca obiect drepturile asupra odăilor din locuința menționată.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Lidia Parfene a solicitat anularea Hotărârii nr. 478 din 27 ianuarie 2017 a Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ a Consiliului municipal Chișinău, ca fiind emisă contrar prevederilor legii, cu obligarea Consiliului municipal Chișinău să adopte actul administrativ privind privatizarea locuinței XXXXX, pe numele Lidiei Parfene.

Instanța de fond, fiind investită cu judecarea cauzei, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, fiind anulată Hotărârea nr. 478 din 27 ianuarie 2017 a Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ a mun. Chișinău, în partea refuzului de privatizare a locuinței XXXXX, cu obligarea Direcției Generale Economie, Reforme și Relații Patrimoniale a Consiliului municipal Chișinău să emită hotărârea privind privatizarea locuinței XXXXX, pe numele Lidiei Parfene.

Însă, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 07 noiembrie 2018, a ajuns la concluzia netemeiniciei acțiunii, casând hotărârea din 18 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și pronunțând o hotărâre nouă de respingere a acțiunii.

Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în raport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, constată că instanțele judecătorești au încălcat normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 185 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, judecătorul, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, soluționează problema intervenirii în proces a coreclamanților, copârâților și intervenienților.

Art. 67 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă prevede că persoana interesată într-un proces pornit între alte persoane poate interveni în el alături de reclamant sau de pârât până la închiderea dezbaterilor judiciare în prima instanță dacă hotărârea pronunțată ar putea să influențeze drepturile sau obligațiile lui față de una din părți. Intervenientul accesoriu poate fi introdus în proces și la cererea uneia dintre părți sau din oficiul instanței.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile nr. XXXXX, proprietarul construcției cu nr. cadastral XXXXX din XXXXX este Republica Moldova, dreptul de proprietate fiind înregistrat la 06 septembrie 2016 în temeiul Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 din 25 februarie 1998 (f.d. 11-12).

De asemenea, la capitolul „Grevarea drepturilor patrimoniale” este înscris dreptul de folosință al ÎS „Calea Ferată din Moldova” asupra bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX, în baza Actului de primire în exploatare din 01 august 1956 și Hotărârii nr. 446 din 15 noiembrie 1956.

În circumstanțele expuse, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că prima instanță, în conformitate cu art. 185 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, urma în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare să soluționeze problema intervenirii în proces a Agenției Proprietății Publice, autoritatea administrativă centrală din subordinea Guvernului care implementează politica statului în domeniul administrării bunurilor proprietate publică a statului.

Or, obiectul prezentei acțiuni vizează privatizarea locuinței din construcția de pe XXXXX, care aparține cu drept de proprietate statului, pe când în proces a fost introdusă în calitate de intervenient accesoriu doar ÎS „Calea Ferată din Moldova”, care deține doar dreptul de folosință asupra acestui bun imobil.

Instanța de recurs reiterează că, dreptul de acces la un tribunal prevăzut de art. 6 §1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale nu este unul absolut, el poate fi supus unor restricții. În acest sens, Curtea Europeană a

Drepturilor Omului indică că, instanțele de judecată naționale trebuie să se asigure că restricțiile aplicate nu resping sau nu reduc accesul oferit unei persoane în așa fel sau într-o asemenea măsură încât însăși esența dreptului să fie afectată. Mai mult, o restrângere a dreptului nu va fi compatibilă cu art. 6 §1 dacă nu urmărește un scop legitim și dacă nu există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit. Dreptul de acces la un tribunal este prejudiciat în esența sa atunci când reglementările nu mai servesc scopurilor securității juridice și buneii administrări a justiției, ci constituie un fel de barieră care împiedică justițiabilul să obțină examinarea în fond a cauzei sale de către o instanță judecătorească competentă (cauza Cornea contra Republicii Moldova, hotărârea CEDO din 22 iulie 2014, definitivă la 22 octombrie 2014).

Astfel, dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (hotărârea CEDO din 25 februarie 1982, în cauza Campbell și Fell versus Regatul Unit) și din moment ce drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, dar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (hotărârea CEDO din 09 octombrie 1979 în cauza Airey versus Irlanda).

Reieșind din cele enunțate, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră imposibilă corectarea erorii admisă de către instanțele ierarhic inferioare, în condițiile procedurii prevăzute de către legislația procesuală.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și a restitui cauza instanței de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se casează integral decizia din 07 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Lidia Parfene împotriva Consiliului municipal Chișinău și Direcției Generale Economie, Reforme și Relații Patrimoniale a Consiliului municipal Chișinău, intervenient accesoriu Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” cu privire la contestarea actului administrativ, și se restituie cauza Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Nina Vascan

Victor Burduh